

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hírlapiroda
Szerkesztőség Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Nálam nem kell protekció

Az új pénzügyigazgató programja

Minden hivatalfőnök változás az adminisztrációnak abban az ágában, amelyet érint, válságot okoz. Nem nagyon rajongunk tehát az új emberekért, akik bizony sokszor előítélettel, a viszonyok nem ismeréséből eredő elzárkózottsággal foglalják el új pozíciójukat.

Annál örömdetesebb, hogy az új pénzügyigazgató bemutatkozása alkalmával objektív és szimpatikus tónust használt. Az újságírók előtt tett nyilatkozata olyan feltétlenül korrekt volt, amelylyel meg lehetünk elégedve. Nagyon fontos pozíció a nagyváradai pénzügyigazgatóé. Élre kerül egy gazdaságilag agyongyötört, önkretett és napról-napra hanyatló gazdasági testület pénzügyi adminisztrálásának. Örömdünk, hogy tisztában van a tényekkel. Jól tudja, hogy a farszírozott behajtás, az adók mértékének emelése katasztrófális következményekkel járhat. Nem nagyképszerűség tehát, hanem méltányosságot ígér, amiből az következik, hogy módjában van méltányosságot gyakorolni. Nehány heti működés után ő maga is be fogja látni, hogy a méltányosság nemcsak az egyes állampolgárok számára szükséges, hanem a szó szoros értelmében államérdek is.

Igaz, törvény írja elő az adóbehajtás terminusait. De az élet néha nem alkalmazkodik a törvényhez. A gazdasági viszonyok sok esetben nem vágnak egybe a törvényes határidőkkel. Módot kell nyújtani tehát az adózóknak, hogy anyagi tehetségük, jövedelmük változásaihoz képest lassanként, részletekben tegyenek eleget kötelezettségeiknek. Az adóvégrehajtó dobjának el kell nemulnia. A pénzügyigazgató ur személyesen meg fog győződni arról, hogy a váradai polgároknak nincs rosszakarat vagy engedelmesség. Akinek butorai dombra kerülnek az adó miatt, az pozitív veszteséget jelent az államháztartás számára. Megszűnt adófizető polgár, kereső egzisztencia lenni, többé nem várhat tőle semmi.

Az új cseh kormányznak német kisebbségi tagjai is lesznek

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: A cseh kormányválság hosszú vajúdás után végre megoldást nyer. A Narodni Osvobodenje értesülése szerint az új kormány tizenöt tagból fog állni. Az érlelmezési és közegészségügyi minisztériumokat felosztják. Az új miniszterelnök Svehla lesz. földművelésügyi miniszternek Hodzsa Milant emlegetik, kivéve a tót néppártból Duka, vagy dr. Gársik lépnek be a kormányba, míg a németek közül dr. Spinat és Meyer Hartingot nevezték ki a miniszteri tárcákra.

féle jövedelmet az állarakincstár. Kedvező impressziót mindenki-re gyakorol a pénzügyigazgató programjának többi részei.

Igazi demokrata szellem hatja át nyilatkozatát, amikor a protekció, a kijárási ellen indít meg író háborút. Ha átmege a köztudatba, hogy a pénzügyigazgatóság előtt ügyét mindenki közvetítő nélkül,

Egy alagútban kitóduló füsttől megfulladt a vonati személyzet

Nagy vasúti szerencsétlenség Svájcban - Kénc ember meghalt

— Az Estilap eredeti távirata —

Szokatlan és éppen ezért még rámtöbbben és borzalmasabban ható vasúti szerencsétlenség történt tegnap Svájcban. A katasztrófát — füst idézte fel egy alagútba és a tehervonat összes vasutasai megfulladtak.

A szerencsétlenségről a következő távirataink számolnak be:

Tegnap déln

a rickeni alagútban egy tehervonat megakadt, mert a vasúti személyzet a füst összetódulása következtében hirtelen nélkül megfulladt. Hat vasutas meghalt s az alagútba

nyomuló segélyvonal három vasutasa szintén.

Később maszkokkal igyekeztek a szerencsétlenül járt vonatot megközelíteni, hogy az esetleg még életben található embereket megmenekítsék.

A vasúti katasztrófa mély borzalmat keltett az ország lakossága körében. Az alagút környékbeli falvaiból emberek százai jelentek meg, de azután, hogy három mentő is odaveszett, csak a gázmaszkokkal felszerelt katonák mertek az alagút mélyébe behatolni. Hasonló szerencsétlenség évtizedek óta nem fordult elő.

Egy millió nyolcszáz ezer lejes vámbírság hamis jegyzőkönyv alapján

Érdekes vámpör a váradai törvényszék előtt

Négy esztendő óta húzódik már Váradon az a nagyszabású csokoládé „csempészési” per, amelyben ma megállapította a törvényszék, hogy hamis vámjegyzőkönyv alapján indult. Még 1922-ben történt, hogy az ifj. Ullmann Izidor,

a Weisz Bernát és fia, a London és Weisz, valamint a Kurländer és Ullmann-cég csokoládét vásárolt a Markus és Nemes cégtől. Mintegy nyolc hónappal később aztán a vámhivatal megállapította, hogy a csokoládé csempészett volt és ezért

1.800.000 lej vámbírsággal sújtotta az említett cégeket.

Fellebbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, ahol tárgyalás tárgyalást követett

máig, amikor Dumitrescu törvényszéki elnök tanácsa elfogadta a védők bizonyítékait arra nézve, hogy

a vámhivatal által fölvetett jegyzőkönyv hamis volt

és az ügyet — további eljárás végett — áttette az ügyészséghez.

Nagy ünnepségek

Assisiben Szent Ferenc sirjánál

— Az Estilap eredeti távirata —

Rómából jelentik: Meery Del Val bíboros delegátus, pápai külön misszió élén Assisibe érkezett, ahol óriási embertömeg fogadta. A bíboros a Portiuncula kápolnába vonult, ahol Granito di Belmonte bíboros fogadta, majd a Szt. Ferenc bazilikába ment résztvenni a Szent sirjánál az ünnepi istentiszteleten.

A Szent Ferenc-rend generálisa hódolt a pápa képviselője előtt, majd a pápai kiküldött áldást osztogatott az assisi zarándokoknak.

A mai zürichi nyitás

BUDAPESTI 270—

BERLIN	12327	PARIS	146250
NEW-YORK	51750	PRAGA	153250
LONDON	251125	B. PEST	72.45
BÉCS	310	MILANO	195250

Bukareszt zárul

(déli 12 órakor)

BUDAPEST	—	—	—	27-10
BÉCS	—	—	—	27-20
PARIS	—	—	—	545
LONDON	—	—	—	929
ZÜRICH	—	—	—	37—
MILANO	—	—	—	725
NEW YORK	—	—	—	196—
PRAGA	—	—	—	570

Nagyvárad arfolyamok

Magyar korona	375 pénz	370 áru
Dollár	189 —	190 —
Cseh korona	565 —	563 —
Svájc frank	3690 —	37 —
Oszták shillin	27 —	2710 —
Francia frank	535 —	540 —
Angol font	928 —	930 —
Olasz lira	720 —	725 —

Délután 2 órakor
érkezeti táviratok
a nyolcadik oldalon

Apollo mozgó

5, 7 és 9 órák

Ma kedden mutatja be
Lubisch Ernő kitűnő rendezésében**BEL AMI**izgalmas társadalmi drámát
8 hosszú felvonásban

A főszerepet:

Marie Prevost játsza.

Jön!

A halandor

Jean Angelo legjobb filmje

Mi újság?**Nincs többé soknejűség
Törökországban**

Angorából jelentik: Kemal basa új törvénye az egynejűségről, tegnap életbe lépett. Nincs többé soknejűség Törökországban. Az új házassági törvény a svájci polgári törvénykönyv mintájára készült.

A többnejűség inkább csak fikció már az utóbbi évtizedek óta Törökországban. A jó muzulmánok megelégedtek, ha európai jámborsággal egy feleséget tarthattak, hiszen egy aszonynak az eltartása se kicsiny összeget emészt fel. Csak a tulgazdagok engedhették meg maguknak azt a luxust, hogy harem-tartsanak. De ez is elég ritkaság számba ment már, mert a gazdag török fővárosaiban iskoláztatta. A török diák párisi, berlini kulturával telt, ha hazatért, megvetette a barbár középkor intézményét: a haremét, amelybe ősei pénzért vásárolták az asszonyt.

Kemal új törvényének tehát aligha van odalent olyan forradalmi jellege, mint a feztöltésének. Egyrészt el nem vitathatólag mivel látja azt a szociális szakadékokat, amely a vagyonos osztályt elválaszthatta a szegénytől. A földi egy asszony is elég, mondja Kemal a szegény muzulmán már csak Mohamedben bízhat, aki minden igaz török számára helyet rezervál a hetedik paradicsomban, ahol hurik özőne várja a pálmalegyezővel.

* A városi tanács ülése. Nagyvárad város tanácsa holnap, szerdán délután 12 órákig ülést tart a Városházán.

* Házasság. Szanditz Annus és dr. Polgár András házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

* A Biharmegyei Nőegylet is jubilé. Vasárnap ünnepelte a nagyvárad-i izraelita nőegylet fennállásának hatvanedik évfordulóját. — November 14-én hasonló ünnepet ül a jótékonyaságáról nem kevésbé ismert Biharmegyei Nőegylet. Szeptember 17-én volt ugyanis 60 éve, hogy a Biharmegyei Nőegylet megkezdte munkásságát. A szép jubileumot a nőegylet díszes ünnepséggel kívánja megünnepelni, amelyen — mint halljuk — Bjelik Imre apostoli kormányzó is részt fog venni.

* Egy várad-i urilány kitüntetés-sel tette le a vizgát a budapesti Zeneakadémián. Bleyerné Garzó Adél zeneiskolájának volt éveken keresztül szorgalmas növendéke Karácson Laura várad-i urilány. A tehetséges fiatal leány az elmúlt napokban a budapesti Zene-főiskola énektanszakán összes vizsgáit kitüntetéssel tette le.

* Kik hajthatnak be munkáspénztári járulékokat? A Casa Cercuala a Asigurarilor Sociale (Kerületi Munkás Biztosító Pénztár) közli a munkaadókkal, hogy Laza János végrehajtó kilépett a pénztár kötelékéből. A járulékok továbbbi beszedésére, a pénz át-vételére kizárólag csak az alább megnevezett pénzbeszedő-végrehajtók bírnak jogosultsággal: Petrila János, Kiss Károly, Szilágyi Ferenc, Vasadi Sándor, Horváth Andor, Csordás József és Tobos László. Az itt felsoroltak igazolvánnyal vannak ellátva, melyet kívánatra kötelesek felmutatni.

* Miért zárták ki Zoltán Károlyt a Lakásbérlet Szövetségéből? Kaptuk és minden kommentár nélkül közöljük az alábbi levelet, amelyet Zoltán Károly dr. a Lakásbérlet Szövetségének volt ügyésze intézett szerkesztőségünkhez: Igen tisztelt Szerkesztő ur! B. lapjának tegnapi számában „A várad-i bérlet harca” című terjedelmes riportcikkbe, annak objektív volta mellett is egy tévedés csuszott be. Téves ugyanis az, mintha én „maroknyi” vagy bármilyen nagyságú ellenzékkel vonultam volna fel, vagy ellenzékét szerveztem volna magam köré. A megjelentek tekintélyes része polgári elemek voltak, míg a nagyobbik részét a munkásság képezte. Ez utóbbiak pedig minden ellen-vélemény elfojtására a tőlük megszokott és a polgári elemekből rettegést kiváltó terrort lejtették ki. Ez a terror ütött el engem attól, hogy a titkári jelentéshez, annak hevenyész, de látképpen elferdített adataihoz hozzácsóljak. A terrornak egyik ilyen előidézője állott egyszer elem támadólag, „jöjjön csak ki kérem” megszólítással s én valószínűleg vészkiáltást voltam kénytelen intézni Horváth rendőrigazgató urhoz, akinek hangosan azt mondtam, hogy „ez a társaság megéri a szélesítésre”. Ezt adta vissza Rozvány a már ismert formában s e miatt zártak engem ki abból a Szövetségből, amelyet én alkottam meg. Addig is, amíg nyílt levelemben is elmondom mindazokat, miknek elmondásában a terror megakadályozott, kérem e sorok közlését.

Arany ajándéktárgyak KALMÁNNAL!!

* Drágul a cukor Váradon. A nagyvárad-i fűszerkereskedők szakosztálya értesíti a t. közönséget, hogy tekintettel a cukor árának angrókereskedelemben két héten belül két lejjel való emelkedésére, a mai naptól kezdve a kristálycukrot 35 lej, a kockacukrot 38 lejért árussítják.

Ezüst díszlámpák KALMÁNNAL 2

Kötött divatkabátok, puloverek, swetterek, legszebb választékban legolcsóbbak a

HÓFEHÉRKE áruházban

Sas-palota 2565-3

* Halva találták a lótoszok tavában. Ma délelőtt a Félix-fürdőben, a lótoszok tavában halva találtak egy embert. — Megállapították, hogy a halott Legyező István 68 éves napszámossal azonos. Hogyan érte utól a halál Legyező Istvánt a lótoszok meleg tavában, — ezt felderítendő, — megindult a vizsgálat.

* Agyonütötte a mángorló. Vaskóhról jelentik: Morár Péter szumánokat gyártott Vaskóhn. Munka közben egy mángorló agyonütötte a 37 éves Morár Pétert, aki szörnyet halt.

x Párisi utamról megérkeztem. Tanítványokat ismét válok. Gábor nyelvtanár, Cuza Voda (Szacsavay-utca 68.)

Fekete Pierrot

x Selejtes harisnyák újból érkeztek ABRAHÁMHOZ, Rimánóczy-utca 4.

x Özvegy Feldman Mártanné, Str. Vlahuta (Szt. János-utca) 30., ajánlja elsőrendű női, leány, fiú divatszalonját.

x Maculatur nagy tételben kapható a Hegedüs Hirlapirodában 18 Lei kilója.

Fekete Pierrot

Jegyezze fel magának ezt a címet, ha Párisba utazik:

Trinite Palace

Hotel

41. Rue D'igalle

Luxus-kényelemmel berendezett hotel.

Minden szobához fürdőszoba, telefon.

Szobaárak: 30 franktól 110 frankig.

(Operától és Montmartetól 5 percre).

Felvilágosítást vizumról, utazásról, jegyek áráról a Hegedüs Hirlapiroda nyújt

x Die Dame (erstes Oktober Heft) 72 oldalon megjelent. Regény melléklettel, ára 75 Lei. előző szám 20 Lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

HEYMAN SZINKÖR

ma bemutatja 5, 7 és 9 órák

Fekete hattyu

Főszerepben: Elliot Dexter

Fekete Pierrot - Harry Piel

Holnap este nagy bemutató

Faraó leánya

Goethe „Faust”-ja

Madách „Ember tragédiája”

Okvetlen beiratkozom

a Hegedüs Kölcsonkönyvtárba, mert a legújabb könyvkiadásokat olvashatom

40 Lei

havi olvasási díjért!!

Gramofonok**és lemezek**

A világ legjobb gyártmányaiból ma már egy házból sem hiányozhatik egy jó gramofon. Óriási választékban, legolcsóbban

Hegedüs Hirlapiroda

grammofon - osztályában

szerezheti be. — Minden

vételkötelezettség nélkül

bárki megnézheti, kipróbálhatja és meghallgathatja, csak táradion be a

Hegedüs Hirlapiroda

Bul. Regele Ferdinand 2.

grammofon-osztályába. Aki

a gramofont nálunk szerzi

be, az kedvezményben

részesül a lemeztételnél.

* Hencser részletre, Mansbergernél, Vlahuta (Szent János) u. 7.

VIZUMOT

leggyorsabban és legpontosabban a Hegedüs Hirlapiroda intéz. TELEFON 458

Öregség, nyomor

(egy autókirándulás emlékei)

Sancanziano felé, az út kanyarodóban egész Pólaig ömlik a táj a szemnek derült idő teljében. Elhatároztuk, hogy Sancanzianoba megyünk. Forró délutáni nap süttött. A portás telefonált a taxiállomásra. Nemsokára túlkölt is az értünk küldött gépkocsi a szálloda kapujánál. A hölgyek a kalapjukra túllátványt csavartak. Az egyik ur pedig megszorította övét a porköpenyén és sisakjában olyan külsőt mutatott, mint egy autóversenyző. A nevetésem elteltem mostanra, pedig már akkor szerettem volna elnevetni magam. Különösen, amikor beültünk az autóbába.

Ugyanaz a rokkant Benz kocsi volt, amely az elmúlt héten olyan mély részvétet ébresztett bennünk az előregedő gépek iránt.

A sofőr megjött, amikor láttuk, hogy éppen mi lennénk a vendégei. Eppen mi. És félszegen, halkan sugogta nem várt eredménnyel.

— A fék már jó... És mintha valami kétségbeesés is vonaglott volna a szája szögletében.

Egymásra néztünk. Jóságunk áradata, mint egy irtózatossá zápor öntötte el Sancanziano. Mintha ebben az agyonstrapált, végelgyengülésben szenvedő gépkocsiban, ebben a békebeli Benz-ben egy roskatag öreg hordár sorsa hatott volna ránk annyira, hogy megbízással terheljük. Melankólikus emberek odaadásával ültünk bele. Ezt a délutánt az emlékeinknek kellett prédál odadobni. Ő, ezek az emlékek. A gyógyíthatatlan öregség mázsás tragikumának nehezédei ránk ismét, hogy áldozatul követelje a szép napos délutánt és Sancanziano. Előttünk bennünket visszaidéződött minden momentum a fáradt gépkocsival töltött napunknak.

A nyomunkban haladó nyomorult aggastyánok és hegylakó vénbábák, kik rózsát cipettek, nem érdemelték olyan mély részvétet, mint ez a kétségbeesetten erőlködő taxiutó, örökös defektusával, mint birkozása egy hórihorgás szerpentinuttal, amelyet két váltó fektetni nem remélhetett. Megismertük akkor a korrall járó igazi szenvedéseket. Szentanui, mondhatni részesei voltunk a kenyérháború legvigasztalanabb offenzívájának. Ennek az öreg autóróncsnak minden szervét megátadta már az idő, de utolsó éprugójáig élni akart, dolgozni, hogy koldusbotra, ócskavasnak ne jusson. Irtózatossá horgések, nyögések, végső rángatózások közben vándorogtunk velünk egy-egy zökkenőig, ahol ájultan rogyott össze. Együttérzésünk ezzel az aggasztással vadul lobogott, mint ebben a fátyla és csak akkor kezdtek lohadni szolidaritásunk lángjai, amikor a zökkenőhöz ért a szegény öreg. És ekkor boldogan pihent háborgó lelkiünk, hogy a motor szörnyű, fülhasogató horgése, elviselhetetlen zakatolása megszűnt és a szegény pária szenvedései enyhültek ájulatának öntudatlanságában. De a mi pihenésünk sem tartott sokáig. A boldog perc elrogyott, mint egy álom. Az idegtépő zugás-bugás után irtózatossá kegyetlenséggel lepött ránk a csönd. Mintha szét akarta volna roppantani a koponyánkat. Óh, nem is a maga erejével. Minél tovább tartott, bár csak másodpercokről beszélhetünk, annál jobban éreztük a természet fenségének porig megáldozó, megsemmisítő hatalmát. Senkik és semmik voltunk.

A szenvedésünk, az öntudatunk is elvesztett a monumentális irtózatossá börtönében. Amíg a gép élt és zokogott, legalább nem voltunk ennyire magunkra hagyatva. De így? Az örjítő csönd halottas szobájában sirattuk az elmúlt gépkocsit. És ordítottunk a sofőrre, aki ott piszmogott a hűtőnél egy darabig, végre kettő, hármat belerugott a motorba, mint egy szimulánsba az örmester. Éleire hívta szerencsétlen társunkat, amely elkezdett ismét bögni, jajgatni elviselhetetlenül.

A szenvedések árnyékában más a gyönyörködés. A táj szépségeit szomorúságunk és kétségbeesésünk látványán keresztül láttuk. Mi lehetett volna számunkra a messze kéklő tenger? A tenger, csillogó könnyek árja. A távoli szigetek halvány körvonala is hamar elveszett az elmulás gondolatának végtelenjében. Előttünk ének meredő hatalmas sziklacsucok suítottak le reánk elérhetetlen vágyaink és gyöngye emberi létünk tudatával. És mint a halál tárt kapuja várt a tátony sziklatorok alattunk.

De félelmünk fölött is eluralkodott a részvét. Amikor például a fék eltört s mindnyájan a halál pere méig gurultunk. Vigasztaltuk a sofőrt, aki végső kétségbeeséssel vágta földhöz a sapkáját. Ne idegeskedjen — mondtuk, — hiszen nem zuhantunk le.

És most megint ez az autó jött a taxiállomásról, hogy fölverje a nyomorak, a szenvedéseknek elszunnyadt emlékeit. — Sancanziano messze volt, de mégis oly közel, mint az öregség, mint a munkában való megrokkulás ijesztő elképzelése. Csak sétakocsizásra adtunk parancsot a sofőrnek. Hiszen ugys tele voltunk bánnal. Miért kényszerítettük volna azt a szegény róncsot, hogy eljuttassa előttünk ismét az ő tragédiáját?

Marton István.

Petrovici közoktatásügyi miniszter Szerdán Nagyváradra érkezik

Szerdán délelben Nagyváradra érkezik Jon Petrovici közoktatásügyi miniszter, aki szabadságáról tér vissza. A közoktatásügyi miniszter ezidő szerint Prágában tartózkodik, ahol kihallgatáson jelent meg Massaryk cseh köztársasági elnöknel.

A közoktatásügyi miniszter Váradon rövid ideig fog tartózkodni. Tulbure György polgármester és Bota György tankerületi főigazgató ma reggel automobilon Halmibába utaztak a miniszter fogadtatására. Jon Petrovici ugyanis levetélben értesítette a főigazgatót, hogy utját arra akarja

felhasználni, hogy néhány iskolát meglátogasson. Eppen ezért a tankerületi főigazgató olyan programot állított össze, hogy a rendelkezésére álló rövid idő alatt minél több iskolát legyen alkalma a miniszternek meglátogatni.

Halmiból kezdve a miniszter autóján folytatja útját és Szatmáron, Nagyváradon és Tusnádon fogja az iskolákat meglátogatni. Szerdán délelben Váradra és Tulbure György polgármester a Félix-fürdőben ad ebédet tiszteletére. Szerdán délután a bukaresti expresszrel folytatja útját Bukarest felé.

Hogyan levelezett a háboruban Tisza István?

Most jelenik meg leveleinek harmadik kötete

A magyar Tudományos Akadémia derék, szép feladatot vállalt azzal, hogy kiadja Tisza Istvának, Magyarország egykori tragikus sorsú miniszterelnökének háborús levelezését. Csodálatos emberi dokumentum ez a korrespondencia, a szürke sorok közül nem az örök kedvetlen és rideg politikus lép ki, hanem a forrószívű ember, egy kemény és éles karakter, mely az orkán zugában gyengéd, bárszonyos cirógatással hajolt a megtapodott szegény paraszthoz. Levelének most harmadik kötete van sajtó alatt s ez a könyv

azokat a leveleket tartalmazza, melyeket Tisza István a háború kitörése után 1915 június 30-ig. Igen érdekes és megkapó, hogy az ősz magyar negyvennyolcas publicista, Szatmári Mór, aki egy életen át harcosan állt szemben Tiszával, most megtekintette a könyv anyagát s a levelek olvasására — saját kijelentése szerint — megváltozott a véleménye Tiszáról — mint emberről.

Valóban Tisza István nem az volt, aminek hitték: nem volt szívtelen ember. Azt mi váradiak tudtuk. Aki sürri országos dolgai közepezt valaha éjszakákat és napokat töltött a geszti ref. egyház meg a községi előjáróság költségvetésének revíziójával, aki minden hozzáfutató szegény igazságos dolgát meghallgatta és eligazította, csak külsejében lehetett zord ember.

Ezekben a háborús leveleiben se lehet affektáltság, hiszen nem a nyilvánosságnak szánta, mint a főhercegek s ha Tisza István életben marad, egész bizonyos, hogy a levelei nem is látnak napvilágot.

Azt írja 1915 január 4-én Gyálkay Sándor főispánnak:

— Senkit attól, hogy panaszával hozzám forduljon, viszsztatartani vagy elűtetni nem engedek.

Naponkint több magánlevelet írt, de amikben sebesültekről, rokkantokról, özvegyekről árva bajairól, segítéséről tanácsokkal és tettel gondoskodik, ezek a legmegindítóbbak.

Egy ismeretlen falusi lány levelet írt neki. Völegényének a hadiszolgálat alól való telmentesét kérte; azt írta, hogy völegényének fivére már elesett a háboruban, anyja pedig öreg — egy kis ingatlana van. — nincsen, aki majd gondozná.

Tisza István erre a levélre így válaszolt:

„Veres Agnes hajadon lányának, Bajka, u. p. Alsó-árad.

1915. jan. 30.

Kedves Hugom!

A levelét megkaptam. Jó

Befejezték a váradai érettségi vizsgákat

Százhuszonnégy jelentkező közül negyvennégy éret

— Saját tudósítónktól —

Tegnap délelőtt fejezte be a Gojdu-lyceumban működő bizottság a nagyváradit javító érettségi vizsgákat. Az eredményről meg kell állapítanunk, hogy

az jobb, mint az első napok eseményei után várni lehetett.

Mert amíg a 124 jelentkező közül 64 már az írásbelin elbukott, addig a szóbeli vizsgára bocsájtott 64 diák közül negyvennégynek sikerült az érettségi. A végleges eredmény tehát a következő:

százhuszonnégy jelentkező közül negyvennégy lett éret,

ami körülbelül 35 százaléknak felel meg. Végleges eredménynek ugyan elég gyenge ez, de az írásbeli vizsgákon történt 50 százalékos nagyarányú bukáshoz képest kedvezőnek mondható az is, hogy a szóbeli érettségi mintegy 70 százaléknak sikerült. Az eredmény különben iskolánként részletezve a következő:

A Gojdu-lyceum román szek-

ciójából 21 diák jelentkezett, akik közül 11 átmert.

A magyar szekció 14 vizsgázója közül viszont csak kettőnek sikerült a vizsga.

Nagyszalonta 18—2, Nagyvárad 7—2, Szilágyosmlyó 14—2, Belényes 15—5 eredménnyel szerepelt.

A zsidó lyceumból 10 növendék vizsgázott. Ezek közül 4 lett éret.

Nyolc magántanuló közül hét ment át az érettségén. A nők közül pedig a váradit Oltea Doamna leány gimnáziumnak mind a hat vizsgázója, a 7 belényesi leány közül pedig 3 tette le a vizsgát.

— A vizsgáztató bizottság — ugymond — Nes Teodor igazgató, a bizottság egyik tagja — nagy jóakarattal bírálta el a maturanndusokat. A gyenge eredmény nem is rajta mulott, hanem csak azon, hogy ezuttal — javító vizsgáról lévén szó — a rendesnél gyengébb anyag került vizsgára.

szívvel segitenék baján, ha csak lehetséges volna. Fájdalom, biztos sikerrel nem bízathatunk, mert ebben a nagy háborúban minden épkézláb magyar embernek a veszélyben forgó haza védelmére kell szentnie és még az ilyen különös esetekben is nehezen megy a felmentés.

A dolgot azonban meg lehet próbálni. Kérje szépen a tiszteletes urat, irjanak meg egy folyamodványt, melyben előadják és bizonyítványokkal támogatják a dolgot, intézzék a földművelésügyi miniszter urhoz, de küldjék el énhozzám, hogy egy pár ajánló sorral adhassam át a miniszter úrnak. Aztán, ha sikerül a dolog, annál jobb; ha nem sikerülne, akkor is tudnék orvosságot.

En legalább tudom, hogy mit csinálnék, hogyha ilyen értelmes, jó fel fogású, jóra való menyasszonyom volna. Elvinném nyomban feleségül, hogyha háborúba kell mennem, legalább asszony maradjon odahaza, aki rendben tartsa a háztartását.

A bizonyítványt visszaküldöm, mert hasznát lehet még venni s mindnyájukat a jó Isten kegyelmébe ajánlom

Tisza.

Kiss Sándor káplárnak a munkáspénztári kórházba így ír:

Kedves Fiam!

Meg lehetsz győződve, hogy rajtad tartom a kezemet és gondom lesz rá, hogy ne küldjenek harctérre, ha egészséged tökéletesen helyre nem állott. Ez a kérdés csak Meránból való visszajövetel után kerül dűlőre, mert hiszen még onnan is okvetlenül a káderhez küldenek s csak később mennél vissza a harctérre. Értesítsél tehát, édes fiam, mikor a káderhez visszaérkeztél, hogy gondoskodhassam arról, miszerint lelkiismeretesen megfigyeljék egészségi állapotodat és ahhoz képest intézzék el az ügyet. A jó Isten áldjon meg!

Tisza.

Ezalatt, míg a szenvedő szegényekkel foglalkozik, Porcia hercegnek, aki valamely hozzátartozójának felmentését kéri, ridegen így válaszol:

Az én egyetlen fiam, még 48 éves testvérem is a lövészárokból vannak. Lajos öcsémet is onnan hozták haza halálos sebbel. Ma minden épkézláb embernek ott a helye.

Gondoskodott róla, hogy az idegen kórházak magyar sebesült katonáihoz magyar ápolókat küldjenek, hogy a mohamedán sebesülteknek a kórházban ne adjanak

sértéshust. Kiterjedt a gondja arra is, hogy a ruténeket ne vadolják könnyelműen német denunciacióra árulással, hogy az osztrák fürdőhelyeken a katonabandák a magyar Himnusz is játszák, hogy a lehértplomai tűzrönkésekkel a tisztek ne bánjanak durván. Minden ügyel-panasz rövid uton, bürokratikus kerülgetések nélkül intézett el, leveleiből mindig kitűnik: nincs idő bürokratikus formáságokra.

Szatmári Mór megállapítja az anyagból: Tisza már 1915 elején telve volt béketörekvésekkel. Békét sürgetett és egyáltalán nem rajongott a németekért. Több leveleiben igen keményen fakad ki ellenük...

x Hölgyeim! Téli és őszi divatszennációkat hoz az októberi Dame (75), Vogue (63), Femina (65), Moderne Welt (100 lei), a Hegedüs Hírlap-irodában.

**Kerékpárt,
varrógépet**

legolcsóbban cserél,
elad és javít a

**KALENDA
cég**

A Bulev. Regele Ferdinand 25. szám alatt épülő bérpalotában (volt Lúzsenszky-ház) folyó évi nov. hó 1-ére

üzlethelyiségek
hátsó mellékkeliségekkel együtt

Kiadók.

Közelebbi feltételek megtudhatók dr. Pelle János ügyvédnél, pénzügyi palotával szemben. 3057

Zongora-üzletem kibővítése miatt az összes **csillárokat** hallatlan olcsón elárulom 3028-3

Sternberg, Fő-ut 14 sz.

**Motor kerékpárok
kaphatók**

Motorok és minden mechanikai munka precíz javítását legolcsóbban vállalom.

**Bedekovich
műszerész**

Iosif Vulcan (Nagy Sándor)-u. 17.

**Kitűnő asztali bor
1 liter**

továbbra is

18.— lei

Vasile Conta (Halász)-utca 43.

SPORT

Szemere Pál, a NAC centercsalára elmondja az Estilapnak az aradi vereség történetét

Nagyvárad sportközönségét, amely most oly lelkesedéssel ébredt föl, végtelenül lecsitította a kombinált csapat aradi kudarcára.

Megkértük Szemere Pált, a NAC népszerű és híres csatárát: mondja el nekünk, hogyan folyt le és hogyan fuladt vereségbe a fatális aradi meccs.

Ime ezt mondja Szemere Pál:

— Nem a vereséget akarom enyhíteni, nem bűnbakot akarok állítani, csak megfogom világítani azokat a körülményeket, amelyek okozói lettek egy lelkesen küzdő csapat meg nem érdemelt vereségének.

— Tudott szomorú tény volt az, hogy nem komplett felállításban fogunk az Amte elleni mérkőzésre lemenni. Sok volt az öt tartalék, és a máskor oly bizakodó győzelmi hangulat helyett urrá lett a csapaton a mérkőzés bizonytalan kimenetelén való aggodás.

— Bár a hangulat a legjobb, a menágelás pedig elsőrendű volt, a szívek mélyén ott élt a csapat vereségétől való félelem. Ez volt az egyik ok.

— A másik ok az volt, ami talán a döntő is lett, a csapat teljes felforgatása, rendelkezésre álló tartalékok egy felidőn át való pihentetése, bár akik játszottak azok szívüket adták a játékba, de ez mégsem volt elegendő arra, hogy pótolja azt a nagy úrt, amelyet a standard-játékosok távolléte okozott. Groh, aki a tavalyi Kinizsi-Törökves mérkőzés óta nem játszott bekket, bizony csak lézengett. Plesch, aki nagyon régen volt összekötő a neki szokottan helyen nem tudott tudásának megfelelően nyújtani. Grünbaum pedig nem balszélső. Mire magukhoz tértek, mire változtattak a csapaton, már két gól volt a rosszul védett kapuban. A második felidőben már hiába volt a nagy lelkesedés, az első felidő okozta lehangoltság urrá lett a csapaton, a közönség ordításától és emberfeletti kiabálásától megittasult embert és bírói tekintélyt és annak gyengeségét kihasználó Amte-t már nem lehetett megverni.

— Távol áll tőlem minden szándék, hogy valakit is okoljak a vereségért, természetesen a vezetőket érte ez alatt, hisz ők is győzni akartak. Ez alkalommal azonban nem követték a csapat egyöntetű óháját. Nem ért minket nagy vereség, remélem, csak egy epizódia lesz a NAC-Törökves kombinált csapat mérkőzésének.

— Ne kedvetlenítsen el bennünket a vereség, hisz nem az a kombinált képviselte a színeket, amely ismertté tette magát. Vönjuk le a mérkőzés konzekvenciáit s ebből a vereségből tanuljunk, hogy az anyagi haszonért az erkölcsit feláldozni nem szabad.

— A legnagyobb megtepetés volt az Amte részéről tanusított és sportszerűnek egyáltalában nem nevezhető vendéglátás. A

csapattal nem törődtek, a koszt lehetetlen volt, a kiszolgálás még a kosztál is rosszabb.

— Amint nem bizakodtunk el a győzelemnél, nem veszi el kedvünket a vereség sem, amelyet az Amte csapatától szenvedett a tartalékokkal spēkelt várad kombi-nált. Levonva a konzekvenciákat, csak komplett, jó lelki kondícióban levő csapattal mehetünk el, akkor győzünk.

A feyelmbizottság elnöke visszavonta lemondását

A nagyvárad sportszövetség feyelmi bizottságának legutóbbi ülését egy igen kellemetlen incidens zavarta meg. A bizottság ülésének közben a terembe rontott Morgenstern Lipót, a Makkabea Judi néven ismert játékosa és az ülést vezető Krausz Ernő elnököt minden ok nélkül súlyos szavakkal inzultálta. A rendetlenül viselkedő játékost csak hosszas vitatkozás után sikerült kituszkolni a teremből. Ezután a feyelmi bizottság törvényszékké alakult át és Morgenstern Lipót

egy évre minden természetű sportmunkától felfüggesztette.

Az affér következtében a feyelmi bizottság elnöke bejelentette tisztségéről való lemondását.

A sportszövetség igazgatótanácsa tegnap este foglalkozott Krausz Ernő lemondásával. A tanács további teljes bizalmáról biztosította Krauszt, aki ezután már benyújtott lemondását, visszavonta.

Heuman szinkör

Kedd: Fekete Hattyu. Főszerepben: Elvot Dexter.

Szerda: Fekete Hattyu. Főszerepben: Eliot Dexter.

Csütörtök este nagy premier: Farao leánya.

— Fekete Hattyu, főszerepben Elliot Dexterrel, egyike a legkedvesebb meséjü amerikai filmeknek, melyek a főszerepben színre kerültek. Elliot Dexter egyike a legbájosabb szőke filmezőművészeknek, akik ma Amerikában filmeznek. — Jön: Fekete Pierrot, Harry Piellel.

Tüzifa és köszén

szükségletét a legjutányosabb árban beszerezheti

„SYLVANIA”

tüzifa- és széntelepnél

Horia (Báthory)-utca 26.

Telefon: 708. 2921

! Tegye próbára szerencsáját !

Házorsjegy
darabja 100 lei

Sorsolás
nov. 1-én

Élesd legszebb helyén a Strada Regina Maria 111. számú ház lesz kisorsolva. — Megtekinthető fényképen a Hegedüs Hírlapiroda kirakatában. Jegyek ugyanott kaphatók.

A boldogság dilemmája

Kusza gondolatok Paul Kammerer tragikus halálakor

A statisztikai számok görbe vonala, amely pár év óta az egek magassága felé rohanva jesszi ránk az életből elmene-külők felfoghatatlan halad-vány szerint növekvő nagy csapatát, tétovázva állt meg most, amikor Paul Kammerer halálát kellett regisztrálni. Mert Paul Kammerer tudós volt, a legjavából, férfikora alkotó erejének zenitjén és a titkok titkát, — (ami pedig az egyszerűek előtt nyitott könyvnek látszik): — az életet firkászta. Paul Kammerer biológus volt, az élet érdekelte mindenekfelett és békák brekegése, hernyók csuszás-mászása, szitakötők zümmögése egyaránt a világmindenség, a szférák zenéjének harmonikus dallama volt Kammerer számára. Az universum csodáit kutatta és igyekezett — a sorozatok törvényével — megteremteni a kapcsolatot a látható és ama láthatatlan világ közt, amelyről sokáig és sokan azt mondták, hogy nincs, de amelyről tudjuk, vagy inkább érezzük, hogy van és hogy egyszer majd érzékelhető valósággá lehet, amelyet, mint a Végtelenségből előbukkanó ellen-Atlantiszt, felmérhetünk, feloszthatunk, kicsinyes, vagy hősi emberi vágyaink vadászterületévé tehetünk...

Paul Kammerer mindössze negyvenhat éves volt és a bécsi egyetemen a biológia magántanára. Világszerte elismert nagy tudós, aki egyre-másra kapta a meghívásokat külföldi egyetemektől és tudós társulásoktól előadások tartására. Csak néhány napja, hogy eltemették, de már van emlékköve: hatalmas kérdőjel mindnyájunk előtt, akik nem tudunk himni abban a verzióban, amit Kammerer halála okáról terjesztenek: az a sz sz on y. Nem, ilyen kis lélek nem lehetett ő, aki a legvégső okot kereste és aki talán nagyon közel járt ahhoz, hogy meg is találja, — ő, aki bizonyára érezte, hogy kevés választja el attól, hogy megkíséssa szemtől-szembe a minden titkok Urát...

Nem másért, hanem önmagáért halt meg Paul Kammerer. Követői a tudományban, akik nagy számmal vannak, majd épen a környezet döntő befolyásáról szóló Kammerer-élet alapján eltűnődhetnek rajta, hogy ez a nagyszerű koponya, a művészi intuícióval megáldott tudós talán épen ezért választotta a halált, mert nem tudott elszakadni a környezetétől, Bécsből a császári várostól. Egy másik európai metropolisban egyetemi katedra várta, Bécsben még csak docens volt és neki kellett volna várnia, amíg ordinarius

lehet. És hiába az ambíció, ha az ember nem tud elszakadni attól a talajtól, ahova — bár szemlélődése az egekbe emeltek — oly mélyre eresztette gyökerét. Sőt Kammerer ama követői, akik biológiai tanáin túl a világegyetemet átfogó sorozat-törvényekre esküdtek, ékesen demonstrálhatnak majd a zseniális bécsi tudós eme posthumus példájával: Nem tudott elszakadni Ausztriától! — ez Kammerer esetében csak hiposztázis, de ezeket a szavakat kilenc évvel ezelőtt ki-

mondta már Ausztriának egy másik, szintén nem mindennapi tehetségű fia, Fritz Adler és az osztrák munkásságnak ez a nagytehetségű és exaltált vezetője, aki — hisz emlékezzünk! — dilemmáját szitén revolver-lövessel oldotta meg, de a pisztoly csövét nem önmaga, hanem Stürgk gróf felé irányította és ennek életét oltotta ki. Kammerer egy boldog és egy boldogabb lehetőség közül a halálba menekül, Adler a boldogtalanság dilemmájából másnak halála árán keresett szabadulást.

De azért egyikük sem igazi tragikus hős, és nem is a jövő idők emberiségének mintahérosa. Mert Fritz Adler di-

lemmájából másnak élete árán akar menekülni és Kammerer a boldogság elől fut a halálba. Az action directe embere és a boldogságot feláldozó modern stoikus lélek így kerül közös nevezőre: a tragédiatársaságban. Az emberiség azonban új Sokrateseket vár, akik a világdilemma csúfos zsákutcájában előlják a most felnövő generációk útját és az új kalokagathia irányába térítik; — Sokrateseket, akik odasúgiák az Emberiség-Kritonnak, hogy „Betegség az élet, óh Kriton!”, de nyomban ajánlják, sürgetik, rákényszerítik a panaceát, amely a gyógyulást meghozza...

(e. i.)

Jöjjön a színház új korszaka!

Erdélyi Miklós megkezdte a szervezkedést

Igen, a színház új korszakát várjuk, a szárnyas magyar ige újjászületését a keserűen elnémult színpadon. Egy erőskezű és tisztakezü, kipróbált és megmért nagyszerű színházi ember új iniciatíváit, új áldozatait várja a nagyváradi közönség, melyet szokás kulturapublikumnak nevezni. A kultúra, óh a kultúra, hagyjuk uraim a mesterdalnoki frázisokat, végre is arról beszéljünk, hogy nem éppen a nagyváradi színházi kultúra érdeke, hanem a közönség emi-nens kötelessége önmaga iránt, hogy művelődjék. A sajtón és a színpadon kívül a maga elszigeteltségében nincs más esz-köze a magyarságnak, végül is fel kell eszmélnie, rá kell döb-bennie, micsoda végzetes bünt követ el önmagával, saját belső igényeivel szemben, ha a színházat nem kultiválja. De észre kell vennie, milyen meg-bélyegzendő bűn a magyarság génusza ellen megfélekedni arról az elemi kötelességről, amire figyelmeztetni, mi, a mi részünkről sértésnek tartanánk a nagyváradi társadalmra.

De igenis elvárjuk a színház-tól is, hogy amit mai helyzetében legjobbat adhat, azt kedvvel, áldozatkészséggel, teli öllel ajándékozza a publikumnak. Erdélyi Miklós egyike a békeidők nagy magyar szin-gazgatóinak. A fórumon sohse találkoztunk vele, talán egy

szimpla szónoklatot sem vá-gott ki harminc egynéhány esztendő színesz-pályáján. Azt nem, de a régi Magyarországon úgy emlegették, mint aki a pesti szinigazgatókkal egy-nívón áll, aminthogy nem egyszerűen rajta állt, hogy vidéki di-rekcióját felcserélje. De Erdélyi is beleesett abba a hi-bába, hogy szerelmes lett — Váradba. És csinált Váradon olyan színházat, adott olyan előadásokat, szervezett olyan együtteseket, hogy bizony büszkéek voltunk rája. Minden új színpadi sikert azonnal esz-komptált, minden talentumot dalkált, egy-egy operett disz-leitire vagyontokat költött és... és nem volt a színháznál soha elégedetlen színész.

Mi ismerjük Erdélyi Miklóst, aki most elképzelhetetlen áldo-zatot hoz, ha a bizonytalan színházi jövőért elhagyja az ő konszolidált, kedves kis bi-rodalmát. De on revient toujours... De hisszük, engedje az Ég is, nem fogja meg-bánni. De ahhoz, hogy meg ne bánja áldozatos lépését, kell, hogy a régi energiáját hozza vissza. A szervezkedésnél tul-zott gondoskodásnak kell ér-vényesülni és ne engedjen ma-gához közel bizonyos befolyá-

sokat. Tegye a színpadot is-mét szentélylő, üzze el onnan, akiket beengedett az alacsony üzleti szellem, s akiknek ott nincs helye.

Elsőrangú műsor és első-rangú társulat az, amin a nagy-váradi színház prosperálása mulik. De hiszen ez Erdélyinél presztizs-kérdés, nem feltűnik. Szükséges azonban jószívvel ajánlanunk, hogy a modern drámák rendezését fiatal, új, in-telligens színészekre bizzuk, ha a budget egyelőre nem bírja el egy erős, hivatásos dramaturg rendezőt. A régi drámák ren-dezését jó kezekben tudjuk, az operettek rendezésében pedig maga a direktor, tizenhárom-próbás mester. És ha már az operettekről van szó, figyel-mébe ajánljuk Erdélynek a régi, kedves klasz-szikus operetteket a Kornevillei harangoktól Gé-sákiig. Ez a generáció nem ismeri a múlt gyönyörű emlékeit, még a Bob herceget se. Programszerűen kellene mind-ezt átadni a közönségnek, mely sóváran szomjazza most a ro-mantikát.

Várjuk sok reménységgel és bizodalommal az új embert — a régít.

Visszaállítják a nagyváradi forgalmi főnökséget (?)

Megint újjászervezik a CFR-t

A CFR. autonómiájának meg-szervezése, — ugylátszik — még mindig nem ért véget. Beavatott helyről vett információk szerint ugyanis a de-centralizációnak egészen új terve merült fel Bukarestben. Eszerint négy C. F. R. alve-zérigazgatóságot állítanak fel és pedig Bukarest, Jassi, Temesvár és Kolozsvár székhellyel. Minden alvezérigaz-gatóság területén aztán 4—6

forgalmi főnökséget létesítené-nek, köztük egyet Nagyvára-don is, amely a kolozsvári ke-rületi igazgatóság alá tartozna és lényegesen nagyobb hatás-kört kapna, mint a megszünte-tett váradi forgalmi főnökség. A terv szerint az alvezérigaz-gatóságok teljesen önállóan fognak működni és csak a köz-lekedésügyi minisztérium köz-vetlen rendelkezése alatt fog-nak állni.

Átmeneti kabát 2967
Bőrkabát
Gummikabát
Gyermekek télikabát

MENDEL

Regele Ferdinand
(Rákóczi-ut) 3.

MOZI

— Az Apolló mozgó ma, kedden mutatja be a világhírű nemet filmrendezőnek, Lubisch Ernőnek első amerikai sláger filmjét a **Bel Ami-t**, amely egy házasságszédelő életét rajzolja meg, aki három asszonyt kerít hálójába, s végül az egyik megcsalatott jogos elkeseredésében agyon lövi őt. — Marie Prevost játsza a főszerepet ebben a mindvégig izgalmas, mindvégig kitűnően megrendezett drámában.

— Jackie Coogan, a legáltalabban filmszínész és a legtehetségesebb csodagyerek játszik a Dorian-filmszínházban ma bemutatásra kerülő „Flandriai fiú” című 8 felvonásos filmben, amelynek sokkal inkább lehetne a címe „Flandriai leány”, mert Jackie Coogan a film jó részében szoknyát visel. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Jön a „Titokzatos táncosnő”, Barbara la Marr és Lewis Stone.

Fekete Pierrot

Harry Piel

* A személyazonossági igazolványokat a rendőrségen alábbi sorrendben adják ki:

Oktober 6-án: Eliade Radulescu (Pál) utca, Randunicii (Fecske) utca, Petru Rareș (Péter) utca.

Oktober 7-én: Raului (Vizi) utca, Redutei (Bástya) utca, Rozetei (Háromrózsás) utca, Rosiorilor (Huszár) utca.

Oktober 8-án: Saguna (Kapucinus) utca, Scoalei (Iskola) utca.

Oktober 11-én: Scurta (Rövid) utca, Simeon Stefan (Bethlen) u. G. Sincala (Szmetka György) utca.

Oktober 12-én: Soimilor (Sólyom) utca, Stelelor (Gyöngytyúk) utca, Sstianto-utca, Sztaroveszky utca.

Oktober 13-án: Vasile Stroescu (Teglavető) utca, Targul de Vite (Állatvásár) tér.

Oktober 14-én: Parcul Traian (Széchenyi), Tichindeal (Fürdő) utca, Teatrului (Színház) utca.

Oktober 15-én: Tribunalului (Verbőczy) utca, Piața Unirii (Szt. László) tér, Uzina Electrica (Rómer) utca.

Oktober 18-án: Vascau (Szálka) utca, Piața si str. Biserici (Templom tér és Templom-utca).

Oktober 19 és 20. Calea Victoriei (Kolozsvári) utca.

Oktober 21-én: Tudor Vladimirescu (Magyar) utca.

Oktober 22-én: Vlahuta (Szent János) utca.

Oktober 25-én: Josif Vulcan (Nagy Sándor) utca, Vulturul (Major) utca, Xenopol (Lakatos) utca.

Oktober 27-én: Wilson (Füzes) utca.

Oktober 28-án: Nicolae Zsiga (Lukács György) utca, Zamfirescu (Dudek) utca.

Oktober 29-én: Sötétág, Görög-oldal.

November 1-én: Körösoldal, Aranyoldal.

November 2-án: Mátyások, Dorongos-oldal.

November 3 és 4-én: Tsate Colonile.

Izgalmas találkozás

egy régi nagystilű nemzetközi utazótolvajjal

A híres üvegfejű Simi meséi a vonalon
világraszóló csinyjeiről a riporternek

— Saját tudósítónktól —

— A legeslegeslő próbám még bankfiu koromban csináltam, újjé, azzal pláne tele volt az ország.

Elcsaklítottam egy tizezer forintos csekket,

a Duston Proctor Comp. gépgyár csekkjét. Ez hi és úgy volt. A dohányt, bizony az akkor tömérdek pénz volt, elvertem a Lolával, fiaker, lóverseny, pezsgő, zsuga, négy nap alatt fatig voltam tatám...

Csóválja a fejét és nevet, látszik örömet emlekszik vissza:

— Akkor elmentem a nagybátyámhoz, híres gazember volt. Elmondtam neki, hogy jártam, most mit csináljak? Felállt és adott egy pofont, de egy olyat, hogy kitört a frász: az apád istenit, erigy rögtön a börtönbe! Sirtam, könyörögtem. Azt mondja: értelmes ember vagy? Persze. Hát van-e még ahun ez volt? Hogyne volna. Laufritt, hozol egy tizenötezer forintos csekket, ha készpénz ugys jó. Hoztam. Tizenötöt. Add ide. Odaadtam.

A vén csibész

elment a bankba a direktorhoz. Gírem-gírem, így meg úgy a fiu elvesztette az esztét, meglápta az intézetet, huszonötezer forint erejéig. Óriási riadalom. Uram — mondta a vezér — nehogy az igazgatóságot fellármázza, nagy blama, iszonyu blama. Mit lehet itt csinálni? Hát kérem — mondta az én bölcs atyám-bátyám — épp ez az. Nekem módomban van a huszonötből nyolcat megmenteni. Micsoda? Uram! Igazán? Módomban van egy feltétel alatt. A fiu visszajön a bankba, legfeljebb más

resszortba teszik — és én dobom ki az ablakon a trabukát, ha ajándékba kapom. Mondjam? Ami a nyolcezen felmaradt, az öreg szonika zsebre vágta.

— És maga mister Baruch? Pardonho: miszter igen, de nem Baruch. Nézze az utlevelemet: Baruch... Hát igen. Az öreg meg összezsarmitolt pár száz forintot. Én meg visszamentem a bankba. Örültek, hogy a balhé nem került, jó, nagy baj lett volna. A levelezéshez tettek. Kicsit elleveletem magam hehehe, már akkor bennem volt a rosszféreg...

(Folytatása következik.)

Vizumárak

a Hegedüs Hirlapirodájában

Magyar vizum ..	650.-
Osztrák ..	840.-
Jugoszláv ..	1000.-
Olasz ..	740.-
Német ..	1460.-
Francia ..	840.-
Belga ..	800.-
Cseh ..	595.-

Állandó és kedvezményes vizumárakról felvilágosítások.
Telefon : 458.

x Hölgyeim! Téli és őszi divatszenzációkat hoz az októberi Dame (75), Vogue (65), Femina (65), Moderne We (100 lei), a Hegedüs Hirlapirodájában.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT ÉS MINTÁT-
SUNFIELD ORADEA
STR. PACEI 7.

Teljesen szünőben van a váradi tifuszi járvány

KÉT HÉTEN BELÜL EGYEILEN UJABB ESET FORDULT ELŐ, AZT IS VIDÉKRŐL HURCOLTÁK BE — A TISZTI FŐORVOSI HIVATAL TOVÁBBRA IS RÉSEN ÁLL

Nagyvárad közegészségügyét több, mint egy évtized óta komolyabb mértékben egyszer sem fenyegette tifuszi járvány, mint éppen az idén. A tiszti főorvosi hivatal még deklorán megtette a szükséges óvintézkedéseket és nem csekély érdeme van abban, hogy a krízisen szerencsésen leestünk és

ma már teljes megnyugvással közölhetjük, hogy Nagyvárad túl van minden veszélyen.

Több, mint két hét telt el azóta, hogy a tiszti főorvosi hivatal legutóbbi felhívása az ivóvíz használatáról és a gyümölcsfélék fogyasztásáról megjelent és a publikum átérzeve a rendelet komolyságát, betartotta a rendeletet. Két hét óta nagyváradon egyetlen újabb fertőzés sem fordult elő és az ápolás alatt álló betegek kivétel nélkül túl vannak a veszélyen.

Ma délelőtt fentjártunk a tiszti főorvosi hivatalban, ahol a járványos betegségekkel kapcsolatosan az alábbi nyilatkozatot kaptuk:

— Egy hónappal előbb még végtelenül elszomorító volt a helyzet és alig múlt el egy nap, hogy újabb tifuszos megbetegedés elő ne fordult volna. A tiszti főorvosi hivatal kötelességét teljesítette és a hatóságokkal együtt megértéssel dolgozva, sikerült elérnünk, hogy két héten belül Nagyváradon nem volt újabb megbetegedés.

— Tegnap az újáróson az egyik kerületi orvos tifuszi gyanús beteget talált. Azonnal megvizsgáltuk az illetőt — miközben megállapítottuk, hogy bántéken jött be Tenkéről —

és miután a gyanu igen alapos volt, megfigyelés céljából be szállítottuk a járványkórházba.

— Bár a járvány a felek szorított

rint mulófélben van, mégis óva intjük a közönséget, hogy tartózkodjék továbbra is a gyümölcsfélék mérték nélküli fogyasztásától és kútnak, vagy éppen a Körösnek vizét ne használja.

— A vámoknál és a piacokon az ellenőrzés tovább tart és a törött, vagy romlott élelmiszereket könyörtelenül elkobozzuk és nyomban megsemmisítjük.

Álhírek a spanyol forradalomról és Alfons király meggyilkolásáról

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik Spanyolországból ismét forradalmi mozgalmakat jelentenek.

Primo de Rivera tábornok-diktátor és a tisztek közt újabb konfliktus van küszöbön.

A madridi laktanyákban csapatokat összpontosítottak.

A félhivatalos madridi Fabra-sajtó ügynökség azonban erőlyesen megcáfolja ezeket a híreszteléseket. Alfons király San-Sebastianban üdül, Spanyolországban rend és béke uralkodik.

A műszaki tisztek csatlakoztak a tüzértisztekhez és

követelték Primo de Rivera eltávolítását.

Olyan hírek is terjedtek el, hogy Alfons királyt meggyilkolták.

Két váradi inasgyerek halálosvégű verekedése a törvényszék előtt

— Saját tudósítónktól —

Annakidején megemlékeztünk az Estilap arról a halálosvégű verekedésről, amely Szele Gábor sztalos ipartelepén történt. Két inasgyerek összecsörtak, az egyik a bajt. Halász Sándor ezekkel a szavakkal fordult a nala néhány hónappal fiatalabb M. I.-hez:

— Gyere ide te csizmadia!

Mire M. I. aki a csizmadia epitheton mas. önérvényesen sergette, válaszolt: Halászt a nagygyerek inasgyerek, persze nem maradt adós a polonra, hanem fogta a gyantát és azzal meliből ütötte elleniét. Erre M. I. torokragadta és ágyékon rúgta Halászt. A két kis legény egymásnak rontott és úgy ütötte, rúgta egymást, hogy végül összevissza hempergtek a földön...

Egyszerre aztán fölkeltek az egyik,

a másik pedig a földön maradt! Halász Sándor holtan fektet a földön. Miután kézenfekvő volt a gyanu, hogy a haláleset a verekedésből kifolyólag következett be, M. I. ellen eljárás indult erő felindulásban elkövetett szándékos emberölés címén.

Az ügyet ma délelőtt tárgyalta a nagyváradi törvényszék. A tárgyaláson M. I.-t Virányi Lajos ügyvéd képviselte, aki védőbeszédében az orvosi vizsgálat eredményére hivatkozott, amely szerint a holttesten semmiféle külső sérülés nyoma nem látszott, ellenben valószínű, hogy az abnormis szervezettü gyereket szívizélhűdés ölte meg.

A bíróság ezen az alapon fel is mentette a kis inast az emberölés vádjától.

Bethlen merénylője támadásra készül az emigráció előidézői ellen

— Budapesti tudósítónk távirata —

Justh Ivánt, Bethlen magyar miniszterelnök genfi merénylőjét annakidején, mint ismeretes, néhány heti vizsgálati fogság után, szabadlábrahelyezték.

A főtárgyalást a svájci bíróság október közepére tűzte ki. A vádat a svájci államszövetségi ügyészség Bethlen ottani jogi megbízottja fogja képviselni. Tekintettel arra, hogy az illető az előzményeket még nem ismeri tájékoztatására egy héttel ezelőtt a magyar kormány Svájcba küldte Miskolczy Ágoston budapesti ügyészségi alelnököt, az emigrációs ügyek szakreferensét. Miskolczy Genfben részletesen tájékoztatja az ügyvédet, ami azért is válik

szükségessé, mert hír szerint Justh Iván a főtárgyaláson kirohant és készül az emigráció előidézői ellen.

Vizumot
utlevéfre
Telefon 458
a Hegedűs Hírlapirodába kérjen

x Hölgyeim! Téli és őszi divatszennációkat hoz az októberi Dame (75), Vogue (65), Femina (65), Moderne Welt (100 lei), a Hegedűs Hírlapirodában.

Egységesítik a vámtarifát

A Siatul Negustorese nagyváradi fiókja arra tekintettel, hogy a kereskedők részére külföldről érkező áruk elvámolásának jelenleg érvényben lévő háromféle táblázata igen sok nehézséget okoz a vámtaxák minősítésénél és kiszámításánál és tekintettel az erre vonatkozólag érkező különböző rendeletekre, sürgősen felterjesztést intézett a vámtarifa igazgatóságához egységes vámtarifa létesítése iránt. A jelenlegi helyzet a kereskedőknek igen nehéz, mert a külföldről érkező áruk minősítésénél sokszor megtörténhetik, hogy egy tévedésből kisebb taxára előírt árut nem megfelelőleg minősítettek, ami óriási károkat okoz.

A pénzügyminiszter utasította a kebelébe beosztott vámtarifa igazgatóságát, hogy a Siatul Negustorese nagyváradi fiókjának felterjesztését tegye azonnal tanulmány tárgyává. Az említett igazgatóságnak 249.592-1. Október 1926 szám alatt kelt és a Siatul Negustorese nagyváradi fiókjához intézett leirata szerint ezt tanulmány tárgyává is tette és ez év végéig megtesznek minden intézkedést és előzetes munkálatokat ahhoz, hogy a vámtarifa egységesítésére vonatkozó szabályokat összeállítsák.

Bréb György váradi munkást bűnbe vitte az alkohol

Mint egész közönséges bűnöző, egyszerű tyuklopás miatt állott ma délelőtt Borodi komiszarus előtt a 21 esztendőes Bréb György, akinek egészségétől duzzadó melle és karjának acélizmai idegesen feszülnek meg a ruha alatt. A két hónappal előbb még rendes és munkáját fanatikusán szerető Brébet ilyen rövid idő alatt az ital taszította ekkora mélységbe. Az alkohol még nem tudta szervezettét lerombolni, de erkölcsi ítélőképességét teljesen összetörte.

— Heti ezer lej volt a fizetésem — mondja Borodi komiszarusnak. — Mind egy banyig odaadtam az édesanyámnak. A gyárban mindenki szeretett. Augusztus elején elcsaltak egy mulatságra, ahol leittattak. Mámoros lövel mentem másnap munkába és azóta, ami pénzem akadt, mind italra költöttem.

— Szombaton elbocsátottak a gyárból. Nem mertem hazamenni. Egy kocsmába tértem be a Nil-gesz-telepen. Elkecserecsmben inni kezdtem: a többi már magától jött. Szürkületkor bementem az egyik házba és összeszedtem az aprójátságokat. Sikerült kijutnom, de a repülőhídon a vasúti őrség elfogott.

Szöröl-szóra ezeket mondotta szegény Bréb György, aki most a rendőrség foglya.

Új könyvek

a Hegedűs Hírlapiroda
köicsönkönyvtárában

Beraud H.	
Mit láttam Moszkvában	3279
Darnay Kálmán	
Testförszerelemek	3285
Dumas	
Roland, a kutya	3280
Drama vége	3281
Lehne	
Jolánta házassága	3283
Vergődő szívek	3282
Mokcsay Zoltán	
Szól a tárogató	3284

ASZÓDI

**8-féle
zamatú
pörkölt
kávéja izre
utánozha-
talan**

Kapható a
Sas-palotában **Aszódinál**

Pénzét

kihelyezheti dollárszerű biz-
tosíték és árfolyam mellett
havi 4 százalékra, további
tetemes jövedelem-kilátás-
sal tetszés szerinti időre.

Balázsne

Nic. Iorga (Zöldia)-utca 21.
d. e. 9-1. 2909 Tel. 815.

Az iparos vendéglő

abonálásokat olcsón elfogad.
Kitűnő konyha, választékos ét-
lap. 3046-1

Sok pénzt meg akarát, ha
fűszer- és csemege-árui

Andru-cégnél

vásárolja be I. C. Bratianu
(Szaniszló)-utca 1. 2919-2

Centrala?

Kérem

Friedmann

villanyszerelőt

Autódinamók tekercselése
és javítása

Autóégők kaphatók

Tessék **868.**

Mosse 3021-10

**Uti, piaci és háti
kosarakat**

Kerti butorokat, virágállvá-
nyokat, üvegek befodását,
teher vesszőből és nád-
ból a legszebb kivitelben
készítünk.

Javításokat pontosan és gyorsan
eszközlünk.

Máté és Vass

kosárfonó
üzeme
Cuza Voda (Szacsavay)-utca 63. sz.
Meghívásra házhoz megyünk 3037

FIGYELEM!**Kélc- és ecsetáru**

mivel saját gyártmányaim, nálam sze-
rezhető be legolcsóbban. Stern S.
Éndre festék, kefe üzlete Str. Nicolae
Iorga (Zöldia-utca) 10. 2406

**DÉLUTÁN 2 ÓRAKOR
ÉRKEZETT TÁVIRATOK**

— Az Estilap tudósítótól —

**Jugoszlávia szabad kikötőt
ajánlott fel Magyarországnak**

— Bécsi tudósítónk távirata —

Belgrádból rendkívüli szenzáció híre érkezett. Beavatott hely-
ről jelentik, hogy a jugoszláv kormány Spalatoban szabad kikötőt
ajánlott fel a magyar kormánynak. Az ajánlat válasz Magyarország
közvetítésére s egyben jelenti azt is, hogy Jugoszlávia meg akarja
erősíteni adriai pozícióját Olaszországgal szemben. A hirt fentartás-
sal kell közölni, amennyiben Jugoszlávia bécsi követére egyelőre nem
kíván nyilatkozni.

Bethlen Istvánt megoperálták

— Budapesti tudósítónk távirata —

Bethlen István gróf magyar mi-
niszterelnököt a fogászati klinikán
tegnap este csonthártyagyulladás-
sal megoperálták. A műtét siker-

rel járt, de az orvosok tanácsára
a beteg három napig nem hagyja
el a szobáját.

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szóból 40 lel. Egy szó 4 lel
vastag betű 8 lel. „Cim a kiadóban” jelzés díja 10 lel.
Állást keresőknek 50 % engedmény.

LEVELEZÉS

„PATER Dexiles” levelet irt. 917

„SAKK” jelígre levél ment a
kiadóba. 918

LYB. Kérlek, újból és ezerszer,
ne írj levelet. Látod most is igen
kínos volt, G. kezébe került, tor-
gatta, nézte irást és nagy szemel
mereszve adta át nekem. Nem
állhatott meg egy metsző szót:
ugylátszik Váradnál postánk jó
összeköttetésben van. Lap nem jut
kezünkbe, mert az üzletbe járatom,
különbben sem sejtetheték, de levél
végzetes lehet. Említett patikus
esténként eljön, énekel, hegedül
és Ady verseket mond, de nem
jó álmodni róla, hogyan. Így
mondja repülőjárom. Egy tipikus
kisvárosi sokat foglalkozik öltöz-
ködéssel, neki legfontosabb kék
zakóhoz milyen cipő, milyen nyak-
kendő illik, de legjobban fest csiz-
mában. G. minden testi érzése
mellett is gyanakodó és valahogy
rideg, amit anyusék információi-
nak tulajdonítok. Váradra vágyó-
dom egyelőre, ez minden. Gondol-
kozz. Mia.

FIGYELEM. Annak az idősebb
urhölgynek, vagy uriembernek,
aki nekem kölcsön ad százezer
lel, ennek kamatai fejében lakást,
kosztot, ruházatot, mosást adok,
saját házam és üzletem van. 929

LAKÁS

ARADI uti laktanyák közelében
szép butorozott szobát keres hu-
szárónkéntes. Cím: Hegedüs hir-
lapirodába kér. 903

KÉTSZOBÁS, előszobás, mel-
lékhelyiséges lakás eladó. —
Alexandri (Teleki) utca 48.

PARISBÓL érkezett hölgy ke-
res kozmetikai szalonnak 2 modern
szobát (esetleg egy szobát előszó-
bával) központban. Cím: Hegedüs
hirlapirodába kértnek. 930

EGY szoba, konyhás lakást ke-
resek magas lakbérrel azonnalra.
Özv. Bartháné, Decebal (Vitéz)
utca 25. 873

ALKALMAZÁS

MINDENEST jó bizonyítvánnyal
keres Lángné, Ferdinand király
(Rákóczi) ut 36. II. em. 904

NÉMET, magyar, románul tudó
intelligens kisasszonyt 8 éves fiu-
hoz keresek. Jelentkezni Fényes-
né, Zsiga Miklós (Lukács György)
utca 47. 904

SZABÓINASNAK ajánlkozik 14
éves fiu teljes ellátásra. Cim He-
gedüs hirlapirodában. 830

HAZMESTER magánházhöz
nős, gyermektelen, kertészethez
értő előnyben, felvétetik október
15-re. Bővebb felvilágosítás Kom-
lós testvéreknél, Jorga Miklós
(Zöldia) utca 13. 922

DIVATARU szakmában segéd
felvétetik. Csordás és Nagy cég-
hez. Salonta küldendő. 919

PERFECT gyorsírást, gépirást
tudó gyakornok felvétetik. Cim a
Hegedüs hirlapirodában. 931

URILEANY elmenne házikis-
asszonynak hol a főzést jól elsajá-
títhatná, vidékre is megy. Levelet
„Házikisasszony” jelígre a Hege-
düs hirlapirodába kér. 920

ÜGYES varrónő ajánlkozik há-
zakhoz, vidékre is elmegy. Szta-
rovesky-utca 5. Tonzár. 928

INTELLIGENS urilány, német
és zongora tudással. Vidékre mint
nevelőnő állást keres. Levelet „Jó
állás” jelígre a Hegedüs hirlap-
irodába kér. 924

PERFECT román, magyar gép-
író, irodai gyakorlat, azonnal
állást keres. Címeket „Szorgat-
mas” jelígre a Hegedüs hirlap-
irodába. 926

Irodai, hivatali szolgálai vagy bár-
milyen állást keresek. Papp Tiva-
dar, Pasteur (Kórház) utca 27. 927

ADÁS-VÉTEL

PRIMA új tölgy boroshordó
drb 700—800 literes minden el-
gádható áron eladó. Faragó, Cuza
Voda (Szacsavay) utca 43. 870

RÉGI fehér horgolt terítők
sebbet-nagyobbát megvételre ke-
res. Cim Hegedüs hirlapiroda-
ban. 728

PIANINÓT megvételre keres
Hegedüs hirlapiroda. 612

WELLS-től a Láthatatlan em-
bert, megvételre keresem. Cim a
Hegedüs hirlapirodában. 640

VARRÓGÉPET 2—3 hónap-
bérbe vennék. Cím: a Hegedüs
hirlapirodába kérek. 720

SZABÓ Dezső: Napló és el-
szélések című könyvét megvétel-
re keresem. Cim Hegedüs hirlap-
irodában. 92

GYARI kázinó, évi 250 bl. sz.
és megfelelő borfogyasztással
kedvező feltételek mellett eladó.
Nagy kerthelyiség, tancra és mu-
latságokra alkalmas nagy helyisé-
gekkel. Ajánlatokat „o” alkalom-
1236” jelígre Blocknerhez, Buda-
pest, Semmelweis-utca 4. kérem. 724

HÓDMEZŐVÁRHELYEN
nagyállomással szemben lévő „Be-
ross”-szálloda, más vállalat mel-
eladó. Értekezni a tulajdonossal
Singer Andorral. 725

KERESEK 1640-ből néme-
nyomtatványokat, nem könyveket
és megállapíthatóan XV. század-
beli löszerszámokat. Cim a kiadó-
ban. 4

INGATLAN

MAGANHÁZ nagy istállóval
egészben vagy részben eladó. Be-
nát-telep 21. Kóra Józsefné. 92

BIHARON országot mellett ma-
lommal szemben új ház nagy
kerttel fűszerüzlet, trafikál, ju-
nyosan eladó. Értekezni ugyanott
Nagy Józsefnél, Bihar. 91

ÚJ ház 2 szoba, konyha, gar-
üzlet, villany világítással azonnal
elfoglalható 150.000 leirt. Ugra-
ott száraz vályog és ócska téglák
olcsón eladó. Wilson (Füzes) ut-
doszu-telep, Nagy borbélynál. 92

CSALADI házak Pest környé-
kén, villamos és vasútvonal mel-
tén, kedvező fizetési feltételekkel
és részletfizetésre 15—200 millió
nagy számban előjegyezve! Ujor-
nan épülő házak tíz évi lefizetés-
kaphatók, 10 millióval átvehető.
Házbertelkek lelépés nélkül olcsó-
évi és havi bérletért bérlettel.
Telkek, 160—200 négyszögletes
3.500.000-tól már részletre is! Bu-
dapest Hajdu ingatlanforgalmi vá-
lalat, Rákóczi-ut 65. (Kengyermu-
zó-utca oldalon.) 723

KÜLÖNFÉLÉK

ELVESZETT Füstös György
névre szóló iratok. Megtaláló a-
ja be a Hegedüs hirlapirodába,
talmat kap. 92

ELVESZETT fiatal, szép, hi-
farkaskutya, Harry névre hallg-
Megtaláló hozza el Akadémia-
ca 1. alá.

* Vízumozás gyorsan, pontos-
san a Hegedüs Hirlapirodában
Sonnenfeld Adolf-nyomda t. l.